

Actieplan 2017

**Actiepunten van de energiebedrijven m.b.t. uitvoering van het
'Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de
steenkolenketen'**

3 maart 2016

1. Inleiding

Het 'Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen' zoals de Ministers van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Economische Zaken en de energiebedrijven Uniper¹, RWE², Nuon³ en ENGIE⁴ dat in november 2014 hebben gesloten, levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de situatie in de internationale kolenketen en biedt meer transparantie over de herkomst van kolen voor de Nederlandse energiemarkt. Sinds de ondertekening van het convenant werken de convenantpartijen aan de uitvoering van de gemaakte afspraken.

Deze notitie beschrijft de actiepunten voor 2017.

¹ Met ingang van 1 januari 2016 is Uniper afgesplitst van E.ON. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken.

² In het convenant wordt gesproken over de activiteiten van Essent, een dochteronderneming van RWE, met betrekking tot de kolenketen. Inmiddels vallen deze activiteiten onder de naam RWE. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken.

³ De activiteiten van Nuon die betrekking hebben op het convenant vallen rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van Vattenfall

⁴ Met ingang van 1 januari 2016 is GDF Suez opgegaan in ENGIE. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken.

2. Afspraken uit convenant en bijbehorende acties

Openbare verantwoordelijkheid m.b.t. due diligence en MVO-beleid (artikel 2.1-2.3 + 2.12)

Energiebedrijven publiceren due diligence en MVO-beleid individueel

De energiebedrijven publiceren over hun MVO-beleid en due diligence in hun inkoopbeleid in de respectievelijke jaar- en/of MVO-verslagen, op hun websites of via andere communicatieuitingen. De energiebedrijven continueren in 2017 de ontwikkeling van hun due diligence, waarbij gebruik wordt gemaakt van internationale richtlijnen. Indien relevant gedurende het jaar, maar in ieder geval voor einde Q2 actualiseren de energiebedrijven waar nodig de informatie op hun websites over MVO en het due diligence proces en publiceren zij hun jaar- en/of MVO-verslagen voor 2016 op de respectievelijke websites.

Uniper:

- *MVO-beleid:*
-www.uniper.energy/en/we-are-uniper/our-corporate-responsibility.html
- *Inkoopbeleid/due diligence: volgt medio 2017*
- *Annual report: volgt medio 2017*

RWE:

- *MVO-beleid:*
-www.rwe.com/web/cms/en/490510/rwe/about-rwe/compliance/
- *Inkoopbeleid/due diligence:*
-www.rwe.com/web/cms/en/1904252/rwe/responsibility/community/supply-chain/
-www.rwe.com/web/cms/nl/3085338/rwe-generation-se/contractor/procurement/
- *CR Report:*
-www.rwe.com/web/cms/en/179662/rwe/responsibility/

Nuon/Vattenfall:

- *MVO-beleid:*
-www.nuon.com/duurzaamheid/nuon-en-de-samenleving/
-corporate.vattenfall.com/about-vattenfall/corporate-governance/internal-governance/integrity/
-www.nuon.com/het-bedrijf/integriteit/
- *Inkoopbeleid/due diligence:*
-corporate.vattenfall.com/sustainability/sustainable-financial-performance/sustainability-in-the-supply-chain
- *Annual and Sustainability Report:*
-corporate.vattenfall.com/sustainability/reports/

ENGIE:

- *MVO-beleid:*
-www.engie.com/en/analysts/governance-and-ethics/
- *Inkoopbeleid/due diligence:*
-www.engie.com/en/csr-experts-area/
- *Annual Reports:*
-www.engie.com/en/analysts/performance/

Energiebedrijven publiceren consequenties (inkoop)beleid individueel

De consequenties van het (inkoop)beleid van de individuele energiebedrijven m.b.t. de steenkolenketen wordt gerapporteerd in de genoemde jaar- en/of MVO-verslagen. Daarnaast publiceren de energiebedrijven individueel op hun websites over de voortgang en consequenties van hun due diligence proces, zoals bijvoorbeeld:

- *Uniper: volgt medio 2017*
- *RWE:*
 - www.rwe.com/web/cms/en/1904252/rwe/responsibility/community/supply-chain/
 - www.rwe.com/web/cms/nl/1772148/rwe-generation-se/brandstoffen/overzicht-locaties/nederland/eemshavencentrale/
- *Nuon/Vattenfall:*
 - corporate.vattenfall.com/sustainability/high-performance/sourcing-and-purchasing/fuel-procurement/procurement-hard-coal/
 - www.nuon.nl/duurzame-energie/andere-energiebronnen/samenwerken-voor-vrede/
- *ENGIE: <https://www.engie-zakelijk.nl/over-ons/ons-bedrijf/juiste-energiemix>*

Individuele omschrijvingen en updates worden opgenomen in overzicht inspanningen

Van de genoemde beschrijvingen in de jaar-en/of MVO-verslagen of op de websites wordt het meest relevante deel overgenomen in de voortgangsrapportage die in Q3 verschijnt over de inspanningen van de energiebedrijven en de overheid met betrekking tot het uitvoeren van de afspraken in het convenant. Deze publicatie wordt breed verspreid.

Bijdrage energiebedrijven aan opstellen OECD Mineral Risk Handbook

Als verdere uitwerking van OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals, werkt de OECD aan een meer specifieke Mineral Risk Handbook, gericht op een beperkt aantal minerale bronnen, waaronder steenkool. De energiebedrijven continueren hun bijdragen hieraan, onder andere door deel te nemen aan de publieke consultatie en de 'joint forum on mineral supply chains' georganiseerd door de OECD in Q2.

Audits en informeren steenkolenleveranciers (artikel 2.4 - 2.5)

Mijnbouwbedrijven worden direct aangesproken

De energiebedrijven bespreken in hun contacten met de mijnbouwbedrijven het bestaan van het convenant en in het kader daarvan spreken de energiebedrijven – indien nodig geacht – de mijnbouwbedrijven aan op bijvoorbeeld het handelen in lijn met de OESO richtlijnen en andere internationaal geldende standaarden. De energiebedrijven doen dit in hun bilaterale contacten met mijnbouwbedrijven, via Bettercoal en tijdens eventuele gezamenlijke contactmomenten. De energiebedrijven sturen aan op continue verbetering bij de mijnbouwbedrijven via de Bettercoal assessment procedure of via individuele afspraken met de mijnbouwbedrijven,. Waarbij zo mogelijk gebruik wordt gemaakt van de Continuous

Improvement Plans van Bettercoal. Indien mogelijk en relevant wordt hierover gerapporteerd, zie bijvoorbeeld: <http://news.vattenfall.com/nl/article/colombiaanse-mijnbouwbedrijven-voldoen-aan-vattenfalls-minimumcriteria>.

Verskillende energiebedrijven plannen gedurende het jaar bezoeken aan de steenkoolmijnen om de situatie ter plaatse te beschouwen en bespreken. Zo brengt een delegatie van Nuon/Vattenfall in 2017 een bezoek aan Colombia (Q1) voor de uitvoering van een analyse van risico's met betrekking tot mensenrechten in de kolenketen. Onderdeel hiervan zijn meetings met lokale stakeholders. Ook gaat een delegatie van Bettercoal naar Colombia (Q1). De energiebedrijven nemen deel aan de door Bettercoal geïnitieerde reis naar Colombia, met onder meer een bezoek aan Prodeco en CNR.

Onafhankelijke audits bij steenkoolmijnen via Bettercoal

De energiebedrijven blijven de mijnbouwbedrijven direct en via Bettercoal stimuleren om deel te nemen aan het Bettercoal assessment programma. In 2016 was opnieuw een stijging te zien van het aantal self- en site-assessments door Bettercoal in verschillende kolenexporterende landen, wat laat zien dat de acties effect hebben gehad. In 2017 zullen de energiebedrijven onverminderd in contact treden met mijnbouwbedrijven om samenwerking met Bettercoal te stimuleren en aansturen op realisatie van de doelstellingen van Bettercoal rondom het aantal self- en site-assessments en de follow-up die daar aan wordt gegeven.

Op basis van de site-assessment worden eventuele verbeterpunten geconstateerd en de opvolging ervan besproken. De energiebedrijven blijven zich inzetten voor meer transparantie rondom site-assessments, inclusief concrete verbeteringen die zijn gerealiseerd als resultaat van de engagement van mijnbouwbedrijven met Bettercoal.

De energiebedrijven zetten zich ervoor in dat Bettercoal de hoofdpunten van de uitgevoerde site assessments publiceert en dat op basis van de resultaten van de uitgevoerde Bettercoal-assessments gezamenlijk de belangrijkste en/of meest voorkomende issues en risico's in de internationale kolenketen openbaar worden gemaakt. De energiebedrijven zullen zich ook inzetten voor actieve betrokkenheid van lokale omwonenden en gemeenschappen bij Bettercoal site assessments. De energiebedrijven zullen dit onder andere bespreken binnen het Bettercoal adviesorgaan Technical Advisory Committee. De verslagen van de meetings worden gepubliceerd op de website van Bettercoal.

De energiebedrijven zetten zich ook in voor concrete vervolgacties n.a.v. de in 2016 in Polen en Rusland georganiseerde workshops met mijnbouwbedrijven, zoals deelname van deze mijnbouwbedrijven aan de Bettercoal assessment procedure. Een concreet voorbeeld daarvan zijn reeds de uitgevoerde self- en site assessments door de PolskaGrupa Górnicza (PGG).

In 2017 zal Bettercoal een Country Prioritization Strategy ontwikkelen (Q1), uitgaande van de landen waar de Bettercoal-leden structureel de meeste kolen vandaan halen en waar de mogelijke impact van de mijnbouw het grootst is. Vervolgens worden individuele landenstrategieën ontwikkeld voor de prioriteitslanden (Q2), o.b.v. de bekende issues en risico's en inclusief een engagementstrategie voor mijnbouwbedrijven en stakeholders.

De voorlopige doelstellingen van Bettercoal in 2017 zijn⁵:

- Opstellen 6 Country Strategies (Q2-Q3);
- Uitvoering van minstens 3 site-assessments in prioriteitslanden (Q1-Q4);
- Uitvoering van minstens 3 self-assessments in prioriteitslanden (Q1-Q4);
- In totaal 20-25 formeel gecommiteerde en aan het Bettercoal Assessment Programma deelnemende mijnbouwbedrijven (Q1-Q4);
- Het organiseren van regionale workshops om Bettercoal onder de aandacht te brengen bij relevante mijnbouwbedrijven, o.a. in Colombia (Q1);
- Verdere uitwerking en uitvoering van afspraken naar aanleiding van bezoek aan Zuid-Afrika (zie verder) (Q1-Q4);
- Opzetten van strategische samenwerking met GlobalCoal om ook kolen gekocht door screen-trading binnen de scope van Bettercoal te krijgen op zodanige wijze dat het voor de individuele bedrijven hiermee uit de voeten kunnen.

In Q2 publiceert Bettercoal haar Annual Report.

In 2017 hebben de energiebedrijven zitting in het bestuur van Bettercoal, het multi-stakeholder adviesorgaan Technical & Advisory Committee en verschillende werkgroepen binnen Bettercoal.

Proactieve afstemming met stakeholders

Ook in 2017 benaderen de energiebedrijven proactief verschillende relevante stakeholders, zowel in Nederland als in mijnbouwlanden, voor gesprekken over ontwikkelingen in de kolenketen. Stakeholders waarmee de dialoog wordt aangegaan zijn onder andere NGO's, vakbonden, overheden en lokale gemeenschappen. Dit gebeurt door de individuele energiebedrijven en via Bettercoal, bijvoorbeeld tijdens de hierboven genoemde bezoeken aan de mijnbouwlanden en -bedrijven, via Bettercoal of als onderdeel van hun due diligence.

Publicatie document transparantie (artikel 2.6 - 2.7)

Gezamenlijke lijst van door bedrijven gebruikte mijnen

In lijn met het advies van de ACM, laten de energiebedrijven jaarlijks door een derde onafhankelijke partij een geaggregeerde lijst opstellen van alle mijnen of mijnbouw regio's waar in het voorgaande jaar steenkool is ingekocht.

Publicatie op websites in Q2

Deze lijst wordt in het tweede kwartaal van 2017 gepubliceerd op de websites van de individuele energiebedrijven.

⁵ De doelstellingen van Bettercoal voor 2017 worden eind Q1 besproken en vastgesteld door de Bettercoal Board of Directors

Klachten via NCP (artikel 2.8 – 2.10)

In 2015 is door middel van een onafhankelijk onderzoek door BSR het National Contactpunt voor de OESO-richtlijnen (NCP) geïdentificeerd als meest geschikte klachtenmechanisme voor vermeende schendingen van de OESO-richtlijnen in de steenkoolketen. Tot op het moment van samenstellen van dit actieplan zijn er geen klachten ingediend bij het NCP over vermeende schendingen van de OESO-richtlijnen waarbij de energiebedrijven worden aangesproken. Mochten deze in 2017 wel worden ingediend zullen de energiebedrijven hier hun volledige medewerking aan geven op de manier zoals omschreven in het convenant.

In 2016 is door drie Colombiaanse stakeholders is een klacht ingediend tegen mijnbouwbedrijf Drummond bij het NCP in Colombia, waarover de energiebedrijven zijn geïnformeerd. De klacht is gedeeltelijk ontvankelijk verklaard en wordt in 2017 verder in behandeling genomen. Indien noodzakelijk zullen de energiebedrijven hier hun medewerking aan verlenen. De energiebedrijven zullen Drummond blijven stimuleren om coöperatief mee te werken aan het onderzoek van het NCP.

Publicatie overzicht geleverde inspanningen (artikel 2.11)

In Q3 publiceren de energiebedrijven samen met de overheid op geaggregeerd en individueel niveau een voortgangsrapportage van hun inspanningen en bereikte resultaten met betrekking tot de in het convenant genoemde activiteiten. Deze voortgangsrapportage wordt gepubliceerd op de websites van de overheid en de individuele energiebedrijven.

Organiseren stakeholder bijeenkomst (artikel 5.1)

In Q4 organiseren de energiebedrijven samen met de overheid een stakeholderbijeenkomst. Voor deze bijeenkomst worden relevante stakeholders uitgenodigd om de voortgang van de uitvoering van de afspraken in het convenant te bespreken. Relevante stakeholders zijn bijvoorbeeld NGO's, vakbonden, overheden en mijnbouwbedrijven, zowel uit Nederland als uit kolenexporterende landen zoals Zuid-Afrika, Colombia en Rusland.

Daarnaast wordt vooruit gekeken naar de activiteiten in het volgende jaar. Mede op basis van de ontwikkelingen in 2017 zal het programma voor de stakeholderbijeenkomst in 2017 in de loop van het jaar worden opgesteld.

Aanvullend:

- In navolging van het werkbezoek in 2016 door energiebedrijven samen met de overheid, ActionAid en Bettercoal aan Zuid-Afrika zijn de volgende actiepunten opgesteld voor 2017:
 - o Energiebedrijven en Nederlandse overheid organiseren een bezoek van Zuid-Afrikaanse overheden, mijnbouwbedrijven, vakbonden en NGO's/CBO's aan Nederland en Duitsland om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren, o.a. met betrekking tot arbeidsomstandigheden en verantwoorde herhuisvesting (Q2);
 - o Energiebedrijven faciliteren een bezoek aan Nederland van de Zuid-Afrikaanse vakbond AMCU, in samenwerking met Nederlandse vakbonden, als onderdeel van het bezoek van AMCU aan Europa. Dit aanbod geldt voor alle relevante vakbonden uit Zuid-Afrika die naar Europa komen (Q3-Q4);
 - o Het opzetten van videoconferenties door de energiebedrijven en Nederlandse overheid met de nationale Zuid-Afrikaanse autoriteiten en mijnbouwbedrijven om sociale en milieu-effecten van steenkoolwinning bespreekbaar te maken en standaarden te verbeteren (Q1);
 - o De energiebedrijven en Bettercoal organiseren een videoconferentie met de Zuid-Afrikaanse Chamber of Mines om verdere samenwerking vorm te geven. De Chamber of Mines is de werkgeversorganisatie voor de mijnbouwbedrijven in Zuid-Afrika. De energiebedrijven en Bettercoal zullen het Bettercoal initiatief proberen meer onder de aandacht brengen bij de mijnbouwbedrijven, bijvoorbeeld middels een presentatie door Bettercoal aan de CEO's van de mijnbouwbedrijven, met als doel dat meer mijnbouwbedrijven in 2017 toezeggen deel te nemen aan het Bettercoal Assessment Programma (Q1-Q4)
 - o Op basis van de uitkomsten van de videoconferenties wordt besloten of er een workshop in Zuid-Afrika wordt georganiseerd voor mijnbouwbedrijven om verdere samenwerking met Bettercoal vorm te geven;
 - o Samenwerking tussen Bettercoal en lokale NGO's en CBO's wordt verkend en vormgegeven om de relaties tussen de mijnbouwbedrijven en gemeenschappen te versterken en meer te integreren in de Bettercoal assessments, waar nodig met ondersteuning door de energiebedrijven (Q2-Q3);
 - o De Nederlandse Ambassade in Zuid-Afrika bezoekt in 2017 opnieuw de mijnbouwbedrijven om Bettercoal te promoten en om te bespreken welke uitdagingen blijven bestaan en welke aanvullende acties nodig zijn om gezamenlijk te werken aan continue verbetering (Q1-Q3);
 - o Telefonische en videoconferenties door de energiebedrijven met individuele mijnbouwbedrijven en andere bedrijven (bijvoorbeeld Eskom) in Zuid-Afrika voor continue engagement en concrete follow-up van bevindingen, zoals het verplaatsen en aanleggen van begraafplaatsen binnen de gemeenschappen en de betaling van schoolgeld voor kinderen uit de gemeenschappen (Q1-Q4);
 - o De Nederlandse overheid zal Bettercoal onder de aandacht brengen bij de Europese vertegenwoordiging in Zuid-Afrika en bij andere landen, en samenwerking zoeken om de sociale en milieuomstandigheden in de steenkoolketen te verbeteren (Q1-Q4).

Bij de bovenstaande acties gericht op Zuid-Afrika zullen de energiebedrijven actief de afstemming zoeken met ActionAid en eventuele andere NGO's, onder andere door vooraf een update op te vragen over de laatste stand van zaken en door achteraf een terugkoppeling te geven.

- Volgend op een workshop tijdens de stakeholderbijeenkomst in 2016, zullen de energiebedrijven met SOMO de rol van disengagement verder bespreken. In 2016 hebben de energiebedrijven geconcludeerd dat een disengagementstrategie afhankelijk is van de due diligence processen van de individuele bedrijven en dit ook als zodanig zullen benaderen. De energiebedrijven verkennen of het mogelijk is een gezamenlijk algemeen disengagement protocol op te stellen en bepalen of en hoe dit ingebracht kan worden bij Bettercoal en de individuele due diligence processen van de energiebedrijven (Q1-Q4).
- Uniper organiseert een discussiebijeenkomst over MVO met verschillende stakeholders, met specifieke aandacht voor het inkoopbeleid voor steenkolen. De andere energiebedrijven en de Nederlandse overheid nemen ook deel aan deze bijeenkomst (Q1);
- De energiebedrijven nemen desgevraagd meerdere keren per jaar actief deel (als spreker of deelnemer) aan informatieve of discussiebijeenkomsten die een relatie hebben met ontwikkelingen in de kolenketen.
- Met betrekking tot de slachtofferproblematiek in Colombia volgen de energiebedrijven met grote belangstelling de vervolgstappen binnen het vredesproces. De energiebedrijven blijven gezamenlijk en individueel, de mijnbouwbedrijven stimuleren om hier een positieve en constructieve bijdrage aan te leveren. Nuon/Vattenfall zal bijvoorbeeld haar aanvullende criteria voor Colombiaanse mijnbouwbedrijven indien nodig aanpassen, afhankelijk van de bevindingen van haar risicoanalyse en het verloop van het vredesproces (Q1-Q4).
- De energiebedrijven hebben eerder meegewerkt aan een Sector Wide Impact Assessment door CREER van de mijnbouw in Colombia op mensenrechten. De resultaten hiervan worden door de energiebedrijven meegenomen in de contacten met mijnbouwbedrijven en andere stakeholders (Q1-Q4). CREER is in 2016 lid geworden van de Technical and Advisory Committee van Bettercoal.